

Z LITERATURY

Franz Hafner — DER HOLZTRANSPORT. Österreichischer Verlag Wien 1964. Transport drewna — Podręcznik zrywki, składowania, metod załadunku, wyładunku i wywozu drewna (460 stron, 512 rysunków i zdjęć).

Książka prof. dr F. Hafnera¹ jest nowym opracowaniem znanej wśród polskich specjalistów zajmujących się transportem leśnym książki pt. „Praktyka nowoczesnego transportu drewna” wydanej w 1952 r.

Treść książki podzielona jest na 8 podstawowych działów:

A. Wyjaśnienie pojęć i zadań transportu leśnego.

B. Zrywka drewna.

C. Technika załadunku, składowania i rozładunku.

D. Wywóz drewna.

E. Organizacja transportu drewna z większych obszarów leśnych.

F. Rachunek ekonomiczny.

G. Wybrane piśmiennictwo.

H. Spis nazwisk i haseł.

Prof. F. Hafner w dziale A w następujący sposób określa zakres nauki o transporcie leśnym: „Nauka o transporcie leśnym obejmuje w szerszym pojęciu wszystkie prace, które są konieczne, aby pozyskane w lesie produkty, to znaczy prawie wyłącznie drewno, przetransportować do miejsca sprzedaży lub dalszej obróbki czy przerobu”.

Według autora do zakresu nauki o transporcie należy także budowa i utrzymanie każdego urządzenia służącego transportowi drewna.

W dziale B (obejmującym 140 stron) omówiono „Zrywkę drewna”. Dział ten podzielony jest na 23 rozdziały. Z uwagi

na rolę i znaczenie jaką odgrywa „zrywka drewna” w procesie transportu leśnego, jak również na jej znaczenie z punktu widzenia powodzenia zabiegów hodowlanych, pragniemy przytoczyć pogląd prof. dr Hafnera na ten problem. W rozdziale XXIII prof. Hafner omawia warunki wpływające na skuteczność i wybór metody zrywki, a przy tym podkreśla, że na skuteczność i dobór metody zrywki mają wpływ: odległość, ukształtowanie terenu, wzniesienia i spadki na trasie zrywki, warunki klimatyczne, pogoda (susza, deszcz, mróz, istnienie pokrywy śnieżnej i jej grubość), rodzaj rębni, szczególnie czy jest to rębnia zupełna czy przerębowa, sposób składowania odpadków powstałych przy ścinie, sprawność robotników wysokość płac i kosztów eksploatacji urządzeń maszynowych, ilość i rodzaj, a szczególnie ciężar i długość drewna przeznaczonego do zrywki. Równocześnie prof. Hafner podkreśla, że powstawanie lub możliwość uniknięcia szkód powinny decydować o wyborze określonej metody zrywki, nawet mimo wzrostu jej kosztów.

Najobszerniejszą część książki stanowi dział D „Wywóz drewna” (214 stron). Dział ten podzielony jest w sposób następujący: D₁ Transport lądowy, D₂ Spław drewna naturalnymi ciekami wodnymi, jeziorami i morzami, D₃ Transport powietrzny.

W podsumowaniu ekonomicznych podstaw transportu przy użyciu urządzeń liniowych (D₁ — II — n) podkreślono, że przy porównywaniu różnego sprzętu do transportu drewna, tak samo ważnymi jak koszty transportu są także inne czynniki, mające znaczny wpływ na ekonomiczność, i od których bardzo często zależy decyzja o celowości stosowania tego czy innego rodzaju transportu.

Tak na przykład przy transporcie liniowym najważniejsze jest unikanie szkód. Czynnikiem ten jest bardzo ważny przy po-

¹ Prof. dr inż. dypl. F. Hafner jest kierownikiem Katedry Budownictwa i Transportu Leśnego oraz Instytutu Inżynierii Leśnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Wiedniu.

równywaniu transportu urządzeniami linowymi z transportem przy wykorzystaniu siły ciężkości lub transportem ryzami. Poza tym transportowanie drewna urządzeniami linowymi pozwala na składowanie drewna na końcu trasy w sposób uporządkowany, co znacznie zmniejsza koszty transportu. Zaletą urządzeń linowych według prof. Hafnera jest także daleko idąca ich niezależność od pogody. Przez uniknięcie oczekiwania na sprzyjającą pogodę (jak np. na pokrywą śnieżną przy niektórych rodzajach zrywki), drewno może być odtransportowane w najlepszym stanie jakościowym do zakładów przetwórczych. Różnice w jakości uzyskanego po przerobie materiału, w zależności od czasu składowania i sposobu transportu pozwalają na obciążenie nawet znacznymi dodatkowymi kosztami.

Dział E poświęcony jest organizacji transportu drewna z większych obszarów leśnych. W dziale tym podkreślono konieczność zagwarantowania zakładom przetwórczym nieprzerwanego dopływu surowca i uniknięcia obniżania wartości drewna przez zbyt długie składowanie. W tym celu konieczne jest uprzednie zaplanowanie prac zrębowych i transportowych na większych obszarach leśnych. Jest to możliwe jedynie przy istnieniu odpowiednich urządzeń transportowych. Składnice przeładunkowe, na których następuje zmiana środka transportowego i składnice zakładów przerobu drewna, np. tartaki stwarzają możliwość wyrównywania wahań spowodowanych pogodą czy też innymi okolicznościami. W każdym wypadku należy jednak unikać zbyt dużych zapasów ponieważ powoduje to obniżenie wartości drewna. Podczas gdy przy użyciu dróg śniegowych dla transportu zimowego, albo przy „wysokiej wodzie” na wiosnę, nie następowało regularne dostarczanie drewna co powodowało w rezultacie spadek jego wartości, dąży się obecnie do udostępnienia lasu przez drogi leśne. Daje to możliwość

trwałego transportu przez cały rok i skrócenie czasu między okresem ścinki a przerobu.

W dziale F autor zajmuje się rachunkiem ekonomicznym. Przedstawiając czytelnikowi układ pracy prof. dr Hafnera oraz wybrane zagadnienia, które naszym zadaniem zasługują na specjalne podkreślenie, pragniemy zaznaczyć, że podręcznik „Transport drewna” zawiera wiele innych bardzo ciekawych materiałów, które w niniejszych uwagach z braku miejsca nie możemy zamieścić.

W ogólnej ocenie książki podkreślić należy gruntowne wykorzystanie i przeanalizowanie rozległego piśmiennictwa z zakresu transportu leśnego, zarówno w języku niemieckim jak i obcojęzycznego, co w połączeniu z dużym praktycznym doświadczeniem fachowym Autora i znajomością wszystkich problemów i wariantów transportu leśnego daje każdemu z czytelników, tak naukowcowi jak praktykom i studentom możliwość zarówno kompleksowego zrozumienia problemu jak też jego szczegółów.

Przedstawienie poszczególnych problemów jest zwięzłe i zrozumiałe. Układ książki jest niezwykle przejrzysty, głównie dzięki uwydatnieniu w druku poszczególnych opisów i punktów. Dobrze dobrane i różnorodne zdjęcia i rysunki ułatwiają w znacznym stopniu zrozumienie przedstawionych problemów. Bogaty spis literatury, podający przede wszystkim nowości światowego piśmiennictwa leśnego dotyczącego transportu leśnego daje możliwość jeszcze szerszego zapoznania się z problemami przedstawionymi przez Autora.

Pragniemy podkreślić, że książka prof. dr F. Hafnera jest w pełni godna polecenia leśnikom polskim i powitana będzie z dużym zadowoleniem przez wszystkich, którzy zajmują się w jakikolwiek sposób problemami transportu leśnego.

S. Radziwiński i K. Kosicki